

ӘОЖ 376

*Бекежанова, Р.К.,
педагогика ғылымдарының магистрі,
А.Байтұрсынов ат. ҚӨУ,
Қостанай, Қазақстан*

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА БІЛІМ АЛУДА ЕРЕКШЕ ҚАЖЕТТІЛІКТЕРІ БАР БАЛАЛАРҒА ҚАШЫҚТЫҚТАН БІЛІМ БЕРУ

Түйін

Мақалада инклюзивті білім беру жағдайында білім алуда ерекше қажеттіліктері бар балаларды қашықтықтан оқыту принциптері мен тиімділігі, артықшылықтары, қашықтықтан білім алуға қажетті шарттар мен талаптар, қашықтықтан оқытуда интернет мүмкіндіктерін пайдалану қарастырылады. Мақалада денсаулығы бойынша мүмкіндігі шектеулі тұлғалар үшін қашықтықтан білім беру жүйесін құру кезеңдеріне сипаттама беріліп, педагогикалық практикада оқытуды ұйымдастыру түрлерінде қашықтықтан оқытуды қолдану ерекшеліктері баяндалады.

***Кілт сөздер:** білім алуда ерекше қажеттіліктері бар балалар, интернет-технологиялар, қашықтықтан оқыту, мұғалім, ақпараттық технологиялар, компьютерлік сауаттылық.*

1. Кіріспе

Қазіргі заманғы мұғалімдер сәтті қолданатын мүмкіндік – оқушылардың шығармашылық әлеуетін дамыту және ынталандыру. Интернеттегі ең жақсы эсселердің жарияланымдары, оқу курсы бойынша жұмыс жинақтары, гипермәтіндік рефераттар оқушыларға шағын зерттеу жүргізуге мүмкіндік беріп қана қоймай, мұғалімге оқытылатын курс бойынша материалдар банкін қалыптастыруға көмектеседі.

2. Материалдар мен әдістер

Белгіленген жобаларды іске асыру үшін оқушылар мен мұғалімге қойылатын талап келесідей компьютерлік сауаттылықты көздейді: ақпаратты (мәтіндік, графикалық) енгізу және редакциялау, компьютерлік телекоммуникациялық технологияны пайдалану, электрондық кесте бағдарламаларының көмегімен алынған сандық деректерді өңдеу, дерекқорларды пайдалану, ақпаратты принтерде басып шығару; бағдарламалық өнімдермен қарым-қатынас жасау кезінде коммуникативтік дағдыларды меңгеру; телекоммуникациялық жобадағы танымдық мәселелерді шешу үшін әртүрлі оқу пәндері бойынша бұрын алған білімдерін өз бетінше біріктіру мүмкіндігі; халықаралық жоба жағдайында серіктес тілін практикалық меңгеру; желіге кіру мүмкіндігі (электрондық пошта); желі арқылы хат құрастыру және ақпарат жіберу мүмкіндігі; ақпаратты желіден қатты немесе икемді дискіге және керісінше, қатты немесе икемді дискіден желіге жүктеу мүмкіндігі; алынған хаттарды арнайы каталогта құрылымдау; әр түрлі модификациядағы WORD редакторларын қолдана отырып, DOS және WINDOWS жүйелерінде жұмыс істеуге; электрондық конференцияларға кіруге, онда өз ақпаратын орналастыруға және оқуға, түрлі конференцияларда бар ақпаратты жүктеу мүмкіндігі.

Интернет желісінің мүмкіндіктері оқу материалдарының жаңа түріне Интернет-оқулыққа мүмкіндік берді. Интернет-оқулықтардың қолданылу аясы өте кең: қарапайым және қашықтықтан оқыту, өзіндік жұмыс. Бірыңғай интер-фейспен жабдықталған мұндай интернет-оқулық бір оқу курсына арналған нұсқаулық қана емес, үнемі дамып келе жатқан оқу және анықтамалық орта бола алады.

Интернет-оқулық компьютерлік оқулықпен бірдей қасиеттерге ие, сонымен қатар іс жүзінде медиасыз таратылу мүмкіндігі бар – интернетте оқу материалының нұсқасына оқу-

шы-қолданушы өзінің браузері арқылы өзіне таныс тәсілмен қол жеткізе алады. Бұл электронды оқулықпен салыстырғанда айтарлықтай артықшылықтар береді, атап айтқанда: оқулық авторынан оқушыға дейінгі арақашықтық азаяды; оқулықтың мазмұнын жедел жаңарту мүмкіндігі пайда болады; оқулықты баспаға шығару шығындары азаяды; оқулыққа Интернет желісінде бар кез келген қосымша материалдарды қосу мүмкіндігі пайда болады.

Интернет-оқулыққа Интернетке қосылған кез-келген құрылғыдан қол жеткізуге болатындығы өте құнды, бұл пайдаланушылар тарапынан қызығушылық болған жағдайда кез-келген қашықтықтан оқыту курсы игеруге мүмкіндік береді. World Wide Web-те қабылданған құжаттардың стандарттарын әзірлеу және түрлендіру құралдарының көптігі мұғалімге қосымша күрделі бағдарламалау тілдерін үйренбестен және бағдарлама әзірлеушілерінің көмегіне жүгінбестен оқу материалдарын оңай дайындауға мүмкіндік береді.

Баспаханалық оқулықтардан компьютерге көшуіне қарай материалды дайындау жеделдігі артуда. Бұл оқу құралдарын дайындау уақытын қысқартуға мүмкіндік береді, осылайша оқушы үшін қол жетімді оқу курстарының санын көбейтеді. Алайда, электронды оқулықтың өзі емес, оқулықтарды оқушының білімін басқаратын бағдарламалармен біріктіру, нақты уақыт режимінде оқытушы мен оқушылар арасындағы қарым-қатынаспен толықтырылған болашаққа үлкен бағдарлар бар. Осыған байланысты Интернет бай мүмкіндіктерді ұсынады: дәстүрлі электрондық поштадан бастап бейне-конференцияларға, Webchat-қа дейін. Осы негізде қазіргі уақытта қашықтықтан білім беру ұйымдастырылуда.

3. Нәтижелер мен талқылау

Қашықтықтан оқыту (ҚО) – білім беру мекемелерінен кез келген қашықтықта мамандандырылған ақпараттық білім беру ортасының көмегімен білім беру қызметтерін жүзеге асыратын білім беру жүйесі.

Қашықтықтан оқыту (ҚО) – бұл білім алушының белгілі бір білім беру цензіне қол жеткізуі және растауы үшін қашықтықтан оқыту бағдарламасы іске асырылатын жүйе, ол оның алыс шығармашылық және (немесе) еңбек қызметінің негізіне айналады. Қашықтықтан оқыту ақпараттық-білім беру ортасы деректерді беру құралдарының, ақпараттық ресурстардың, өзара іс-қимыл хаттамаларының, аппараттық-бағдарламалық және ұйымдастырушылық-әдістемелік қамтамасыз етудің жүйелі ұйымдастырылған жиынтығын білдіреді және пайдаланушылардың білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған.

Қашықтықтан оқыту – бұл білім алушыға стандарттарға сәйкес келетін білім беру пәндерін еркін таңдауға, оқытушымен диалогтық алмасуға жағдай жасайтын дәстүрлі, жаңа ақпараттық және телекоммуникациялық технологиялардың және техникалық құралдардың кең спектрін пайдалануға негізделген оқытудың әмбебап гуманистік нысаны, бұл ретте оқыту процесі білім алушының шетелде және белгілі бір уақытта орналасуына байланысты болмайды. Оқу процесінің мәні, ол ең алдымен оның ұйымда, яғни мұғалім мен оқушының, сондай-ақ оқушылардың өзара әрекеттесуі интерактивті болуымен сипатталады.

Бұл дегеніміз, қашықтықтан оқыту процесінде біз оқытушы мен оқушылардың болуын, олардың қарым-қатынасын болжаймыз. Бұл қашықтықтан оқытудың өзін-өзі оқыту жүйелері мен бағдарламаларынан түбегейлі айырмашылығы, олар бейне кассеталарда, теледидар мен радио курстарында, компьютерлік бағдарламалармен, компакт-дискілердегі бағдарламалармен жұмыс жасау кезінде дербес курстарды зерттеу барысында қарастырылады.

Қашықтықтан оқыту күндізгі оқу сияқты мақсаттарға (егер ол тиісті білім беру бағдарламалары бойынша құрылса), мазмұнға сәйкес құрылады. Бірақ материалды ұсыну формасы, мұғалім мен оқушылардың өзара әрекеттесу формасы өзгеше болады. Мектепке дейінгі ұйымды ұйымдастырудың дидактикалық принциптері де бірдей болуы керек, бірақ олар оқытудың жаңа формасының ерекшелігіне, ақпараттық ортаның, Интернет желісінің мүмкіндіктеріне байланысты нақты тәсілдермен жүзеге асырылады.

Қашықтықтан оқыту – белгілі бір себептермен (науқастық, мүгедектік және т.б.) дәстүрлі білім алуға мүмкіндігі жоқ адамдарға білім алу үшін ыңғайлы орын мен уақытты таңдауға, оқуда жаңа ақпараттық технологияларды (АТ) пайдалануға мүмкіндік береді,

мұғаліммен тікелей байланысты, сондай-ақ бейнематериалдармен, оқулықтармен өз бетінше жұмыс істеуді, конференцияларға қатысуды, электрондық желілер арқылы деректер базалары мен банктеріне жүгінуді көздейді.

Қашықтықтан оқыту жүйесінің негізгі міндеттері: кәсіптік білім алу мүмкіндіктерін кеңейту, мүгедектер мен олардың әлеуметтік қорғалуын арттыруға мұқтаж басқа да адамдарға қосымша білім беруді және қосымша білім беруді дамыту, жаңа білім беру бағдарламаларын құру үшін басқа оқу орындарымен ақпараттандыру болып табылады. Қашықтықтан оқыту жүйесі оқу орнының қолда бар кешені шеңберінде құрылуы тиіс және оның құрылымдық бөлімшелерінің өзара іс-қимылының ұйымдастырушылық және оқу-әдістемелік нысаны болып табылады.

Қашықтықтан оқыту (ҚО) білім беру процесінде компьютерлік және телекоммуникациялық технологияларға негізделген үздік дәстүрлі және инновациялық әдістер, құралдар мен оқыту нысандары пайдаланылатын күндізгі және сырттай оқу түрімен қатар білім алу нысаны болып табылады. ҚО-дағы білім беру процесінің негізін арнайы оқу құралдарының жиынтығы және оқытушымен телефон, электрондық пошта және қарапайым пошта арқылы, сондай-ақ бетпе-бет байланысу мүмкіндігі бар, өзіне ыңғайлы жерде, жеке кесте бойынша оқи алатын оқушының мақсатты және бақыланатын қарқынды өзіндік жұмысы құрайды.

Қашықтықтан оқыту – бұл оқу субъектілері мен объектілерінің бір-бірімен және оқу құралдарымен өзара әрекеттесуінің мақсатты интерактивті, асинхронды процесі, ал оқу процесі олардың кеңістіктік жағдайына байланысты емес. Білім беру процесі өзіндік педагогикалық жүйеде өтеді, оның элементтері ішкі жүйелер болып табылады: оқу мақсаттары, оқыту мазмұны, оқыту әдістері, оқыту құралдары, оқытудың ұйымдастырушылық формалары, сәйкестендіру-бақылау, оқу-материалдық, нормативтік-құқықтық. Мектепке дейінгі білім беру жүйесінде кедейлік, географиялық немесе уақытша окшаулау, әлеуметтік әлсіздік және физикалық кемшіліктерге немесе өндірістік және жеке істермен жұмыс істеуге байланысты білім беру мекемелеріне бару мүмкін еместігі себебінен ешкімді оқу мүмкіндігінен айыруға болмайды. Бұл принцип үздіксіз қарқынды оқыту жүйесінде шешуші болып табылады және ҚО-ға қатысты күшейтіледі. Оның мәні оқу мен білім беру процесін тұтастай адамға бағыттау, білім беру мазмұнында қамтылған, таңдалған ма- мандықты игерген, шығармашылық даралықты, жоғары азаматтық, адамгершілік, зияткерлік қасиеттерді дамыту және көрсету үшін білім алушылардың әлеуметтік жинақталған тәжірибені игеруі үшін барынша қолайлы жағдайлар жасау болып табылады және оған әлеуметтік қорғауды, қауіпсіз және жайлы өмір сүруді қамтамасыз етеді.

Білім алуда ерекше қажеттіліктері бар балаларды қашықтықтан оқыту принциптері:

Қашықтықтан білім беру жүйесінде (ҚББЖ) білім беру процесін жобалау кезінде педагогикалық тәсілдің басымдылығы қағидаты. Бұл принциптің мәні мынада: ҚББЖ жобалау теориялық тұжырымдамаларды әзірлеуден, іске асырылуы болжанатын құбылыс- тардың дидактикалық модельдерін құрудан басталуы керек. Компьютерлендіру тәжірибесі педагогикалық жағы басым болған кезде жүйе тиімдірек болады деп айтуға мүмкіндік береді. Жаңа ақпараттық технологияларды қолданудың педагогикалық орындылығы принципі. Ол ҚББЖ жобалау мен құрудың әрбір қадамының тиімділігін педагогикалық бағалауды талап етеді. Сондықтан бірінші орынға техниканы енгізу емес, оқу курстары мен білім беру қызметтерінің тиісті мазмұндық толықтырылуын қою қажет.

Білім беру мазмұнын таңдау принципі. ҚББЖ білім беру мазмұны ҚР Мемлекеттік білім беру стандартының нормативтік талаптарына сәйкес болуы тиіс. ҚББЖ айналымындағы ақпараттың қауіпсіздігін қамтамасыз ету принципі. Қажет болған жағдайда қауіпсіз және құпия сақтаудың, қажетті мәліметтерді беру мен пайдаланудың, сақтау, беру және пайдалану кезінде оның қауіпсіздігін қамтамасыз етудің ұйымдастырушылық және техникалық тәсілдерін көздеу қажет.

Білім берудің бастапқы деңгейінің принципі. ҚББЖ-да тиімді оқыту белгілі бір білім, білік, дағдыларды қажет етеді. Мысалы, нәтижелі оқыту үшін оқуға үміткер тәуелсіз оқу

жұмысының ғылыми негіздерімен таныс болуы керек, компьютермен жұмыс істеудің белгілі бір дағдылары болуы керек және т.б. Оқыту технологияларының сәйкестік принципі. Оқыту технологиялары ҚО модельдеріне сәйкес болуы керек. Осылайша, дәстүрлі тәртіптік оқыту модельдерінде оқытудың ұйымдастырушылық формалары (сабақ түрлері) ретінде дәрістер, семинарлар мен практикалық сабақтар, имитациялық немесе іскерлік ойындар, зертханалық сабақтар, өзіндік жұмыс, өндірістік практика, білімді меңгеруді бақылау қолданылады. ҚББЖ-ны құру процесінде жаңа модельдер пайда болуы мүмкін, олар қажет болған жағдайда оған қосылуы керек. Мұндай жаңа модельдердің мысалы объектіге бағытталған немесе жобалық-ақпараттық модельдер болуы мүмкін. Бұл модельдерде оқытудың ұйымдастырушылық формаларының ішінде компьютерлік конференциялар, телеконференциялар, ақпараттық сессиялар, телеконсультациялар, жобалау жұмыстары және т.б. қолданылады.

Оқытудың ұтқырлық принципі. Ол білім алушыға білім беру бағдарламасын өзі оқитын жерде тиісті қызметтер болмаған кезде қажетті бағытта түзетуге немесе толықтыруға мүмкіндік беретін қашықтықтан оқыту үшін ақпараттық желілерді, білім базалары мен деректер банктерін құрудан тұрады. Бұл ретте ұқсас немесе басқа бағыттар бойынша оқуға көшу мүмкіндігін туғызатын ақпараттық инвариантты білім беруді сақтау талап етіледі.

Педагогикалық практикада оқытудың белгілі формалары (түрлері) қарқынды дамуда. Олардың ішінде ең көп тарағандары: сабақтар, дәрістер, семинарлар, зертханалық сабақтар, бақылау жұмыстары, емтихандар және т.б. Қашықтықтан оқытылатын сабақтардың дәстүрлі аудиториялық сабақтардан айырмашылығы, мұғаліммен тікелей байланысты болдырмайды. Дегенмен, олардың бірқатар артықшылықтары бар. Сабақтарды жазу үшін аудио және бейне кассеталар, CD-ROM – дискілер және т.б. пайдаланылады. Мұндай сабақтарды кез-келген уақытта және кез-келген қашықтықта тыңдауға болады. Сонымен қатар, материалды конспект жасаудың қажеті жоқ. ҚО семинарлары оқу сабақтарының белсенді түрі болып табылады. ҚО семинарлары бейнеконференция арқылы өткізіледі. Олар пікірталасқа оның дамуының кез-келген нүктесінде кіруге, алдыңғы мәлімдемелерді оқып, бірнеше қадам артқа оралуға мүмкіндік береді. Мұғалім материалдың игерілуін пікірталасқа қатысушының белсенділік дәрежесі бойынша бағалай алады. Оқушылардың өзара әрекеттесу саны артып келеді, ал мұғалімнің өзі тең серіктес ретінде әрекет етеді. ҚО консультациясы (кеңесі) білім алушылардың жұмысын басқару және оларға пәнді өз бетінше оқып-үйренуге көмек көрсету нысандарының бірі болып табылады. Телефон мен электрондық пошта, сондай-ақ телеконференция қолданылады. Кеңес беру мұғалімге оқушының жеке қасиеттерін бағалауға көмектеседі: ақыл, зейін, есте сақтау, қиял және ойлау. Зертханалық жұмыстар материалды практикалық игеруге арналған. Дәстүрлі білім беру жүйесінде зертханалық жұмыстар мыналарды талап етеді: арнайы жабдықтар, макеттер, имитаторлар, тренажерлер, химиялық реактивтер және т.б., бұдан әрі ҚО мүмкіндіктері мультимедиа технологияларын, МАЖ технологияларын, имитациялық модельдеуді және т.б. пайдалану есебінен зертханалық практикум жүргізу міндетін айтарлықтай жеңілдетуі мүмкін.

Қашықтықтан оқытуды бақылау – бұл оқушының оқу материалын теориялық және практикалық игеруінің нәтижелерін тексеру.

4. Қорытынды

Қашықтықтан оқытуда тесттік бақылау өзін ақтап, мойындауға лайық болды. Тест, әдетте, пән бойынша сұрақтардың кең тізімін қамтиды, олардың әрқайсысына бірнеше жауап нұсқалары ұсынылады. Білім алушы осы нұсқалардың ішінен дұрыс жауапты таңдауы тиіс. Тесттер өзін-өзі басқаруға жақсы бейімделген және жеке жаттығулар үшін өте тиімді.

Денсаулығы бойынша мүмкіндігі шектеулі адамдар (мүгедектер) үшін қашықтықтан білім беру жүйесін құру бірнеше кезеңде жүргізілуі тиіс:

1 кезең – пәндер курстары бойынша электрондық оқулықтар және нақты оқытушылардың аудиториялық сабақтарының электрондық нұсқалары түрінде білім базасын құру. Іргелі пәндер бойынша базалық оқулықтар жасау аса маңызды және жауапты міндет болып табылады. Мұндай оқулықтар (бірыңғай оқулықтар) әдетте кем дегенде бірнеше жыл ескір-

мейді және оларды авторлар тобы жасайды. Нақты оқытушылардың аудиториялық сабақтарының электрондық нұсқаларын жасау (дербестендірілген оқулықтар) көбіне бірнеше базалық (біріздендірілген) оқулықтарды құрастыру және алынған материалды денсаулығы бойынша әртүрлі шектеулері бар мүгедектерді қабылдау ерекшеліктеріне бейімдеу негізінде орындалады. Бұл кезең оқушыларға материалды үйде компьютерде немесе мамандандырылған компьютерлік аудиторияда қайталауға және түсінуге мүмкіндік береді. Бұл кезеңде материал дискета, CD-дискілер түрінде ұсынылады (материалды қағазға басып шығару мүмкіндігі жоққа шығарылмайды).

2 кезең – электрондық оқулықтар мен аудиторлық сабақтарға мульти-медиалық сүйемелдеу жасау (дыбыстық сүйемелдеу, 2D, 3D графика, цифрланған видео, виртуалды зертханалық жұмыстар). Бұл кезең қарастырылып отырған материалдың көрінуін жақсартуға мүмкіндік береді, соның арқасында қолжетімділік артып, материалды қабылдауға кедергі азаяды. Бұл кезеңде материал көлеміне байланысты, әдетте, CD түрінде ұсынылады. Компьютер дыбыстық картамен және мультимедиялық қосымшаларды ойнату үшін бағдарламалық жасақтамамен жабдықталуы керек.

3 кезең – бірінші және екінші кезеңдерде жасалған материалдарға қашықтықтан қол жеткізуді қамтамасыз ету. Бұл кезеңде оқу орнының ішкі желісі бойынша, сондай-ақ интернет арқылы (жатақханадан немесе үйден) материалдарға дейін жеткізу мүмкіндігі қамтамасыз етіледі. Бұл кезеңді қамтамасыз ету үшін қашықтан білім беру сервері және Multimedia деректерін беру мүмкіндігін қамтамасыз ету үшін үлкен өткізу қабілеті бар деректер арналары қажет.

Қорытындылай келе, қашықтықтан оқытуды интернет-технологиялардың ерекше құралдарымен оқу процесіне тән барлық компоненттерді (мақсаттары, мазмұны, ұйымдастырушылық нысандары, оқыту құралдары) көрсететін мұғалім мен оқушылардың өзара іс-қимылы деп қарастыруға болады. Заман талабына сай қашықтықтан оқыту – білім алуда ерекше қажеттіліктері бар балаларды оқытуда жетекші орын алатыны сөзсіз.

Әдебиеттер тізімі

Елецкая О.В., Матвеева М.В., Тараканова А.А. Информационные технологии в специальном образовании. Учеб. пособие с практикумом для вузов / М.: Владос, – 2019. – 319 б.

Левченко И.Ю., Евтушенко И.В., Никольская И.А. Дистанционное образование: педагогу о школьниках с ограниченными возможностями здоровья / М., Национальный книжный центр, – 2013

Никольская И.А. Информационные технологии в специальном образовании: учеб. для студ. высш. проф. Образования / М., – 2011

БЕГЕЖАНОВА, Р.К.,

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ ДЕТЕЙ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ В УСЛОВИЯХ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассматриваются принципы и эффективность дистанционного обучения детей с особыми образовательными потребностями в условиях инклюзивного образования, преимущества, условия и требования, необходимые для дистанционного обучения, использование возможностей интернета в дистанционном обучении. В статье дается характеристика этапов создания системы дистанционного образования для лиц с ограниченными возможностями здоровья, излагаются особенности применения дистанционного обучения в разных формах организации обучения в педагогической практике.

Ключевые слова: *дети с особыми образовательными потребностями, интернет-технологии, дистанционное обучение, учитель, информационные технологии, компьютерная грамотность.*

BEGEZHANOVA, R.K.,

DISTANCE EDUCATION OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS IN INCLUSIVE EDUCATION

The article discusses the principles and effectiveness of distance learning for children with special educational needs in inclusive education, the advantages, conditions and requirements necessary for distance learning, the use of the Internet in distance learning. The article describes the stages of creating a

system of distance education for people with disabilities, describes the features of the use of distance learning in various forms of educational organization in pedagogical practice.

Key words: *children with special educational needs, Internet technologies, distance learning, teacher, information technologies, computer literacy.*

УДК 378

Ордашева, М.Ж.,

*магистр педагогики и психологий
КРУ имени А.Байтурсынова,
Костанай, Казахстан.*

Қасаболат, А.Ж.,

*Докторант педагогики и психологий
Евразийский национальный университет
имени Л.Н. Гумилева
Нур-Султан, Қазақстан*

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПОСТРОЕНИЯ МОДЕЛИ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ЭСТЕТИЧЕСКОЙ ГОТОВНОСТИ СТУДЕНТОВ ПЕДВУЗОВ

Аннотация

В данной статье раскрываются основные методологические подходы построения модели профессионально-эстетической готовности студентов педвуза. Первый методологический подход «Синергетический». В формировании профессионально-эстетической готовности участвует весь вуз и данный процесс имеет сложный многоступенчатый характер, связи этим синергетический подход дает возможность определить систему через свои понятия. В статье были сопоставлены системы синергетики с педагогическими системами Костанайского государственного педагогического вуза.

Аксиологический подход способствует актуализации эстетических ценностей и создает возможность их интериоризации в процессе формирования профессионально-эстетической готовности будущих учителей изобразительного искусства. Аксиологический подход в нашем исследовании способствует выявить ведущие профессионально-эстетические ценностные ориентации будущих педагогов, также в статье были выявлены другие задачи аксиологического подхода. Практиологический подход означает ориентация на деятельность. Формирование профессионально-эстетической готовности студентов педвузов с точки зрения практиологического подхода, позволяет определить алгоритмы образовательного процесса.

Ключевые слова: *методологические подходы, профессионально-эстетической готовности, синергетический подход, аксиологический подход, практиологический подход.*

1. Введение

Разработка модели педагогического типа основывается на определенных методологических подходах. В.И. Загвязинский рассматривает методологию как «учение о педагогическом знании, о процессе его добывания, способах объяснения (создания концепции) и практического применения для преобразования и совершенствования системы обучения и воспитания» [1, с. 40].

Согласно В.В. Краевскому, исходной точкой, находящим подход к изучению вопросов методологических проблем, является практической наукой: методология и ее научные искания существует для педагогической практики методологии [2].